

Carsten Bagge Laustsen

Religion og politik - introduktion til temanummeret

Politologiske studier af forholdet mellem politik og religion er ikke længere et særsyn. Forskere med interesse for international politik har efterhånden længe, og især efter 9.11. interesseret sig for religion som årsag til og forstærker af internationale konflikter. Sociologien har blandt andet interesseret sig for integration og eksklusion af individer med anden religiøs orientering end den, der er dominerende i det samfund, de flytter til. Den komparative politik har fx. undersøgt, i hvor høj grad religion spiller en rolle for frygten for de fremmede. Og endelig har store dele af diskussionen af multikulturalisme inden for den politiske teori haft forholdet mellem religion og politik som sit omdrejningspunkt.

Idéen med dette temanummer er dobbeltsidigt. Dels ønsker vi at bidrage til diskussionen af forholdet mellem politik og religion og således til at konsolidere dette forskningsfelt i en dansk sammenhæng. Dels ønsker vi at udfordre, hvad der efterhånden har etableret sig som selvfølgelig forudsætninger inden for studiet af religion og politik. Temanummerets bidrag er valgt, så de alle, men på hver deres måde, har en kritisk brod i forhold til, hvad der anses som gængs inden for det politiske og akademiske felt.

Temanummeret rummer tre typer artikler. Først indledes med en artikel, som har en teoretisk og kategoriserende ambition. Carsten Bagge Laustsens artikel forsøger at bryde med den dominerende tendens til at subsumere studier af politik og religion under forskningen i civilreligion. Han viser, at der basalt set er fire distinkt forskellige måder at tilnærme sig forholdet mellem politik og religion på. Herefter følger to artikler, som fokuserer på religion i en national kontekst, og to, som fokuserer på en mere international.

Hvad angår de to første af disse artikler, viser Henrik Reintoft Christensen, at den ofte sete kritik af Islam ikke skal forstås som islamofobi, men snarere og mere generelt som en kritik af religionens betydning i det politiske felt. Ole Wævers artikel angriber en anden dominerende forestilling, nemlig forestillingen om sekularisme. Pointen er ikke, at sekularismen ikke rummer en forestilling om en adskillelse af religion og politik, men mere fundamentalt at dette skel sættes på forskellige måder i forskellige politiske samfund.

Temanummerets sidste to artikler retter fokus mod det internationale. Morten Brænders artikel fokuserer på amerikanske soldaters civilreligiøse begrund-

delser for at sætte livet på spil i kamp. Artiklen er nybrydende ved i modsætning til gængs forskning i civilreligion at fokusere på et mikro- og individniveau. Herefter følger den sidste artikel, hvor Vibeke Tjalve udfordrer disciplinen international politiks vanlige forestilling om religion som kilde til konflikt. Kendt er i denne sammenhæng fx. Samuel Huntingtons berømte teori om civilisationernes sammenstød. Der vises i modsætning hertil, at religion også kan være en væsentlig ressource i forbindelse med international fredsskabelse og afsikkerhedsliggørelse.